

Федоряк Марія

д.б.н., професор кафедри екології та біомоніторингу
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
м. Чернівці

Дронь Юрій

к.б.н., провідний фахівець кафедри екології та біомоніторингу
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
м. Чернівці

Кульманов Олександр

аспірант
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
м. Чернівці

Шкробанець Олександр

студент
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
м. Чернівці

ВТРАТИ БДЖОЛИНИХ КОЛОНІЙ В КОНТЕКСТІ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ РОСЛИННИЦТВА НА БУКОВИНІ

Бджолам, як запилювачам квіткових рослин, належить винятково важлива роль у функціонуванні екосистем, адже від ефективності запилення залежить успішність розмноження ентомофільних рослин. Врожайність окремих сільськогосподарських культур бджоли здатні підвищувати в 1,5 – 2 рази, причому максимально відчутний вплив запилення спостерігається в садах, оскільки більшість плодкових дерев (яблуні, вишні, сливи) є самобезплідними, тобто їм потрібне перехресне запилення.

Садівництво Буковини протягом останнього десятиріччя значно інтенсифікувалося. Незважаючи на те, що переважна більшість садових насаджень мають незначну площу та належать різним власникам, агротехнології та рівень хімізації в них досяг високих показників навіть у порівнянні з високо індустріальними країнами. Значний обсяг отрутохімікатів, що використовується в цих господарствах, а також недотримання правил та норм їх використання, безсистемність та неузгодженість обробітків окремими товаровиробниками надзвичайно погіршили екологічні умови у зонах інтенсивного садівництва. Особливо гостро загострилася проблема загибелі корисних комах запилювачів, зокрема бджіл медоносних [1].

Здійснюючи під егідою міжнародної асоціації з дослідження медоносних бджіл COLOSS моніторинг смертності бджолиних колоній в Україні ми провели порівняння зимової загибелі бджолосімей в окремих зонах Буковини, які суттєво відрізняються за поширенням та інтенсивністю садівництва. За результатами трирічного моніторингу з'ясовано, що найбільша смертність бджолиних колоній в Чернівецькій області після зимівлі 2014-2015 рр. спостерігалась в Прут-Сіретському межиріччі – 18,2%, а після зимівель 2016 та 2017 років найбільші втрати спостерігались в Буковинських Карпатах 12,5% та 25,4% відповідно (див.рис.).

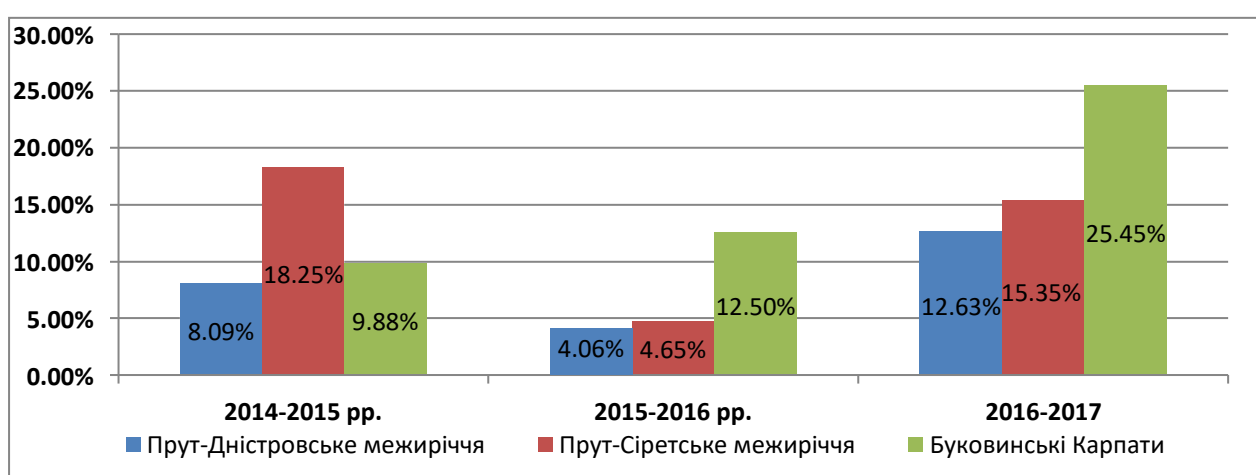

Рис. Відносна смертність бджолиних сімей за фізико-географічними областями Північної Буковини за результатами трирічного моніторингу

Також нами розпочато дослідження і систематизація отруєння бджіл протягом вегетаційного сезону. Встановлено, що хімічні токсикози у бджіл через інсектициди становлять 95%, через гербіциди – 4%, через інші отрутохімікати – 1%. Першочергового отруєння пестицидами зазнають бджоли-фуражири (наприклад, масова загибель льотної бджоли в квітні 2016 р., на Хотинщині) [2].

На основі літературних джерел [3,4,5,6] та власних досліджень розроблено окремі рекомендації щодо використання ЗЗР залежно від їх токсичності в садівництві Буковини та заходи попереджувального характеру, впровадження яких дозволить підвищити безпеку бджільництва області.

Список використаних джерел

1. Верещинська К. І. Вплив пестицидів на бджіл [Електронний ресурс] / К. І. Верещинська // Львівської державної фітосанітарної інспекції. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.pustomyty.gov.ua/information/9119-2015-05-13-08-42-25>.
2. На Хотинщині гинуть бджоли [Електронний ресурс] // Хотинські вісті. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://acc.cv.ua/chernivtsi/10311-na-khotinshchini-ginut-bdzholi>.
3. Околовська Г. Ф. Особливості впливу пестицидів на життєдіяльність медоносних бджіл та профілактика їх отруєння хімічними засобами захисту рослин [Електронний ресурс] / Г. Ф. Околовська // Управління фітосанітарної безпеки ГУ Держпродспоживслужби. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: consumer.lviv.ua/wp-content/uploads/2016/07/ЯК_ЗАПОБИГТИ_ОТРУЄННЮ_БДЖІЛ.pdf
4. Chauzat, M.P., Jacques, A., Laurent, M., Bougeard, S., Hendrikx, P., Ribière-Chabert, M., & EPILOBEE Consortium (2016). Risk indicators affecting honey bee colony survival in Europe: One year of surveillance. *Apidologie*, 47, 348-378. doi:10.1007/s13592-016-0440-z

5. Genersch, E., Evans, J. D., Fries Genersch, I. (2010). Honey bee disease overview. *Journal of Invertebrate Pathology*, 103, 2-4.
6. Godfray, H. C. J. (2014). A restatement of the natural science evidence base concerning neonicotinoid insecticides and insect pollinators. *Proc. R. Soc*, 281, 47-83.